

Wij.Doen.Groen.

Samen naar een duurzaam Nissewaard

Resultaten vragenlijst aardgasvrije dorpskernen

Heenvliet

Wij.Doen.Groen.

Samen naar een duurzaam Nissewaard

Wij.Doen.Groen.

Samen naar een duurzaam Nissewaard

In gesprek over aardgasvrije kernen met bewoners van Heenvliet.

In 2050 hebben we geen aardgas meer...

Het is in Nederland het doel om in 2050 elk gebouw aardgasvrij te hebben. Dat betekent dat in plaats van aardgas duurzame warmte wordt gebruikt voor het verwarmen van onze huizen en gebouwen. Gemeenten hebben de opdracht gekregen om per wijk een plan te maken over hoe dit doel gehaald kan worden.

Twee dingen zijn daarbij belangrijk. Het kiezen van de warmtebron en het geschikt maken van woningen om op deze warmtebron over te kunnen gaan. De warmtebron is in de dorpskern Heenvliet nog niet bekend of beschikbaar en veel woningen zijn nu nog niet geschikt om zo maar over te stappen op een andere warmtebron.

Ophalen van kennis, adviezen, zorgen en ervaringen

We hebben het doel om samen met de bewoners van Heenvliet een plan te maken wat haalbaar en betaalbaar is. Dat doen we door zoveel mogelijk kennis, adviezen, zorgen en ervaringen van bewoners op te halen. En daarover met elkaar het gesprek aan te gaan. Tegelijkertijd proberen we te informeren over de mogelijkheden, aan te geven hoe de gemeente kan helpen en tips te delen over verduurzamen.

Verslag van het onderzoek

8 december 2023 is er een vragenlijst gestuurd. Dit verslag neemt u mee langs de uitkomsten van de vragenlijst die zijn ingevuld door bewoners*. Deze uitkomsten nemen we ook mee in de gesprekken die we gaan voeren met de meedenk-groep. Wilt u ook meedoen aan deze gesprekken? Dan kunt u zich aanmelden via wijdoengroen@nissewaard.nl.

*Als we spreken over bewoners in dit verslag dan bedoelen we daar de bewoners mee die hebben deelgenomen aan de vragenlijst. Het gaat dan niet over alle bewoners van Heenvliet.

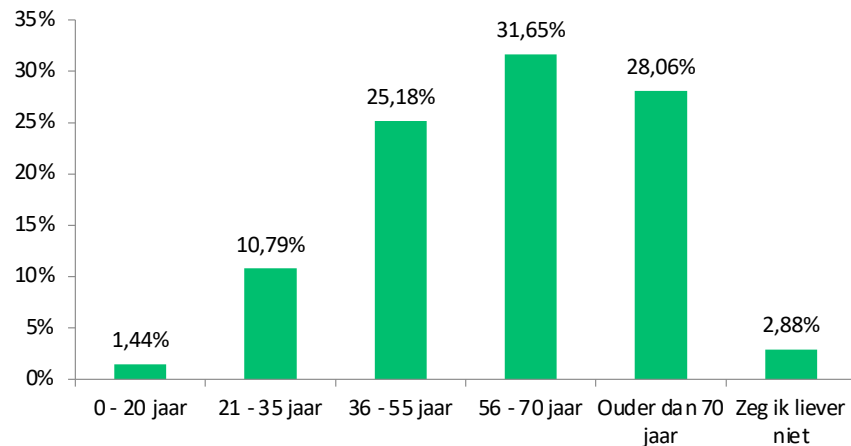

Wij.Doen.Groen.

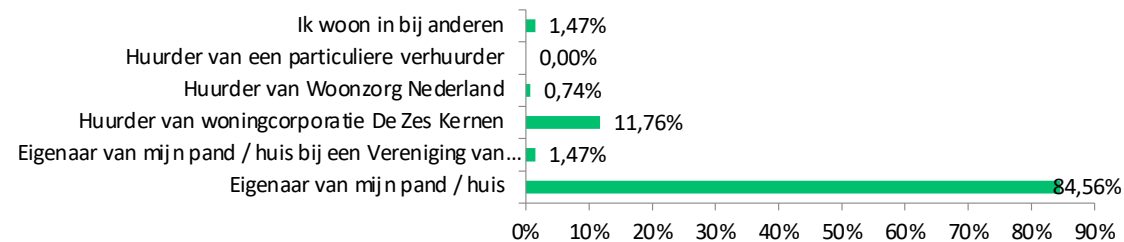
Samen naar een duurzaam Nissewaard

Algemene gegevens van de bewoners (Heenvliet)

Wat is uw leeftijd?

Hoe is uw woonsituatie? Ik ben....

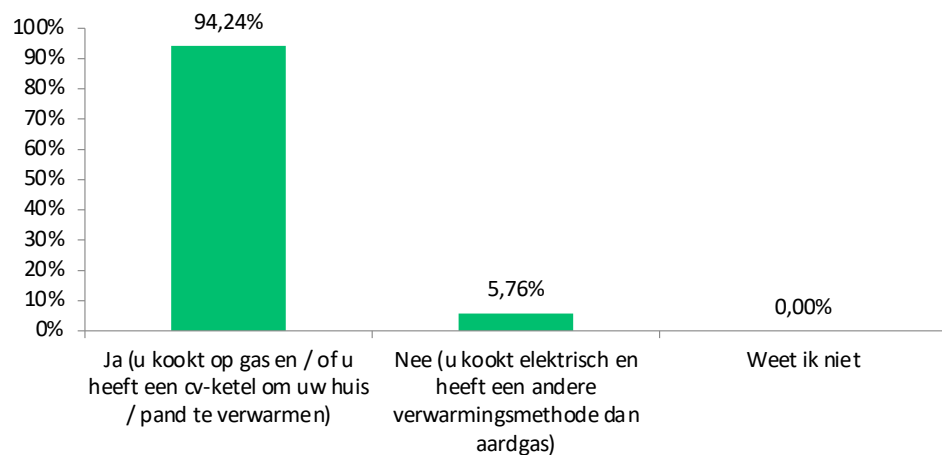

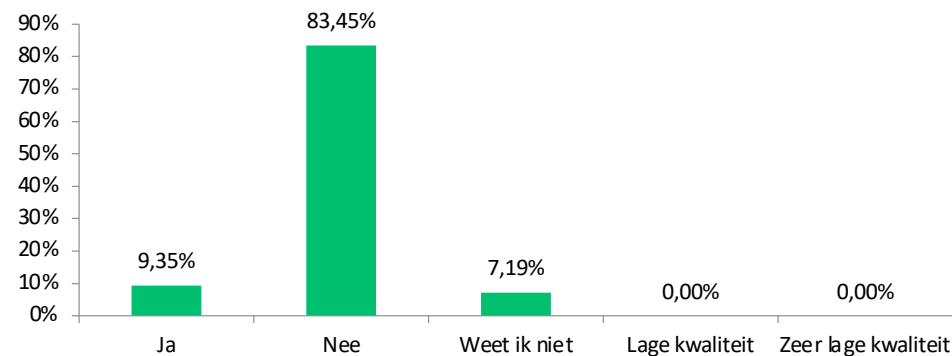
Wij.Doen.Groen.
Samen naar een duurzaam Nissewaard

Kenmerken van de woningen van bewoners (Heenvliet)

Is uw woning / pand aangesloten op het aardgas?

Is uw pand/ woning aangewezen als beschermd monument, en/ of ligt uw pand/ woning in een beschermd stads- of dorpsgezicht?

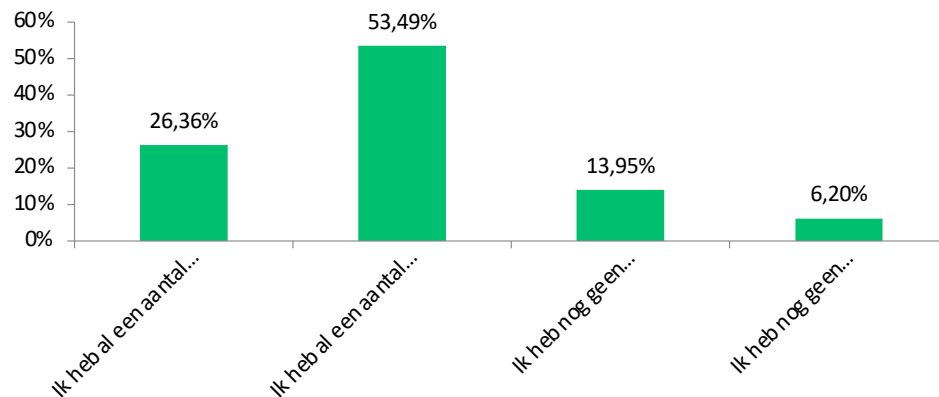

Wij.Doen.Groen.

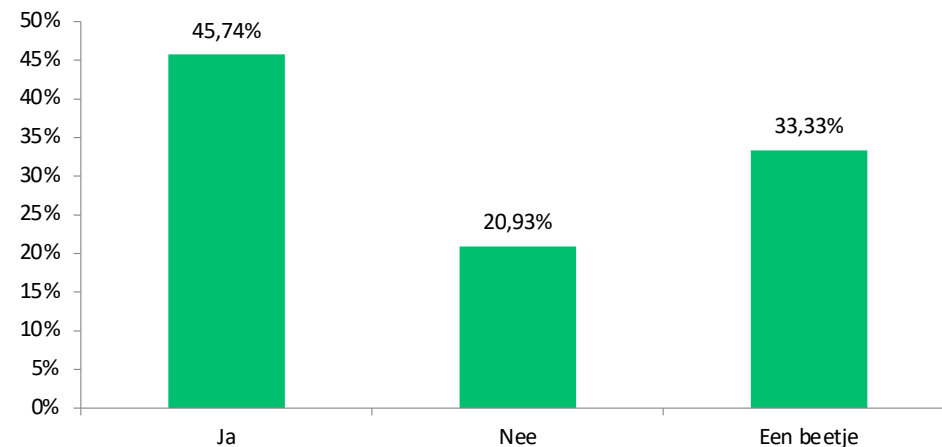
Samen naar een duurzaam Nissewaard

Hoe kijken bewoners naar verduurzaming? (Heenvliet)

Houdt u zich bezig met
klimaatverandering en het verduurzamen
van uw woning?

Voelt u zich verantwoordelijk voor het
verduurzamen van uw woning?

Wij.Doen.Groen.
Samen naar een duurzaam Nissewaard

Ervaringen met verduurzamen en dingen die in de weg staan (Heenvliet)

In de vragenlijst was dit een open vraag. Er zijn heel veel verschillende antwoorden gegeven. We hebben deze samengevat tot vijf onderwerpen.

1. Al bezig met verduurzamen

Veel mensen geven aan dat ze al bezig zijn met verduurzaming van de woning. Denk daarbij aan het isoleren van de vloer, het vervangen van ramen en dakisolatie. De respondenten die al veel hebben gedaan geven met name aan tevreden te zijn, maar niet weten hoe ze verder moeten. Met name de laatste stap is voor mensen nog onduidelijk. Is een warmtenet en optie, hoe zit het met aterstof en wat als je al een hybride warmtepomp hebt?

2. Betaalbaarheid

De betaalbaarheid van de transitie is het vaakst genoemd als obstakel. Men maakt zich zorgen over de kosten en vraagt zich af wat de gemeente gaat bijdragen. Ook subsidies zouden kunnen helpen. Hier moet dan wel duidelijk over worden gecommuniceerd. Er zijn ook bewoners die het niet nodig vinden om al te beginnen of die helemaal geen plannen hebben om hun huis te verduurzamen. Daarbij spelen ook kosten een belangrijke rol.

3. Dorp met karakter

Het karakteristieke dorp en bijbehorend beschermd dorpsgezicht wordt ook benoemd als obstakel. Men vindt het zonde om de buitenkant van de woningen aan te passen maar vraagt zich ook af of dit zomaar kan (wet en regelgeving). Men wil graag blijven genieten van het dorpsaanzicht.

4. Mogelijkheden

Er zijn veel vragen over mogelijkheden. Zo wordt aangegeven dat oudere woningen moeilijker te verduurzamen zijn. Ook wordt vaak genoemd dat door een kleine kruipruimte of één steense muren isolatie niet makkelijk is of veel geld kost. Ook voor zonnepanelen geldt dat bewoners te maken hebben met dakkappelen of ongeschikte dakconstructies. Daarnaast wordt ook gevraagd of het verduurzamen van woningen niet een druppel is op de gloeiende plaat. Ook willen mensen graag afwachten op nieuwe alternatieven of de verdere ontwikkeling van alternatieven, denk bijvoorbeeld aan waterstof.

5. Keuzevrijheid

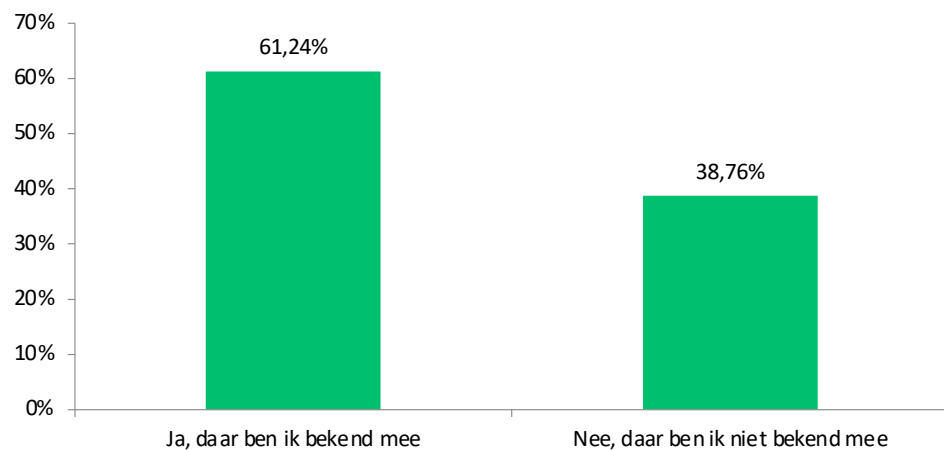
Keuzevrijheid is voor de respondenten een belangrijk punt. Men wil graag zelf invloed hebben op óf men gaat verduurzamen, hoe men dat gaat doen en wanneer dat gaat gebeuren. Daarbij is een lange termijn visie van de gemeente wel handig als uitgangspunt.

Wij.Doen.Groen.
Samen naar een duurzaam Nissewaard

Wat weten bewoners van de 'warmtetransitie'? (Heenvliet)

Bent u bekend met de term 'warmtetransitie'?

Wat houdt de warmtetransitie volgens u in?

De meest genoemde antwoorden zijn:

- Geen idee.
- Een overgang van aardgas naar duurzame alternatieven.
- Ik weet wat het woord betekent maar niet wat het allemaal behelst.
- Waterstof en warmteling.
- Alternatieve verwarming huis, door elektrificatie of isolatie.
- Van het gas af.
- Erg dure maatregelen om van het gas af te gaan.
- Overgaan van traditionele bronnen (gas) naar duurzame alternatieven.
- Iets wat opgelegd - zonder ander alternatief.
- Warmte voor het huis op een duurzamere manier.
- Bewuster omgaan met energie en energie uit hernieuwbare bronnen gebruiken voor koken en verwarmen.

Wij.Doen.Groen.
Samen naar een duurzaam Nissewaard

Vragen van bewoners over de warmtetransitie (Heenvliet)

In de vragenlijst konden de bewoners al hun vragen stellen. Er zijn heel veel verschillende vragen opgeschreven over allerlei onderwerpen.

- Ik heb nog geen vragen want weet er nog te weinig van.
- Wat is nodig voor mijn woning en is dit rendabel?
- Of een en ander technisch haalbaar is en in hoeverre de investering verantwoord is?
- Wie gaat dat betalen?
- Wat betekent dit voor ons?
- Is mijn woning geschikt?
- Ik woon in een huurwoning, wat kan ik verwachten?
- Wat kan ik doen als ik geen warmtepomp wil?
- Zijn zonnepanelen bij ons mogelijk?
- Hoe kan ik mijn woning volledig gasloos laten maken zonder te veel ruimteverlies binnen en buitenshuis?
- Wat als je al een hybride warmtepomp hebt of deze van plan bent aan te schaffen?
- Is een collectieve oplossing ook een mogelijkheid?
- Wat is er nog mogelijk aan isolatie in mijn woning?
- Ik wacht het voorstel met tegemoetkoming vanuit de gemeente af. En anders de verplichting vanuit de overheid.
- Is warmtepomp rendabel en hoe in bestaande woning te passen qua aansluitingen?
- Betalen jullie een nieuw fornuis voor de minima?
- De enige zorg is de capaciteit van het elektriciteitsnet. Hoe snel wordt dit aangepakt/geupgrade?
- Hoe zit het met de optie voor waterstof?
- Hoe met deze moderne technieken om te gaan in een beschermd stadsgezicht huis zonder de oorspronkelijke bouw teniet te doen?
- Wij hebben propaan. Wat zijn de gevolgen voor propaan gebruikers?
- We moeten investeren in een nieuwe ketel. Wat is wijsheid?
- Hoe ga ik mijn oude woning zo verbeteren dat het geschikt is maar mij ook niet teveel geld kost?

Wij.Doen.Groen.
Samen naar een duurzaam Nissewaard

Maken bewoners zich zorgen over klimaatverandering? (Heenvliet)

124 bewoners hebben deze vraag beantwoord met ja/een beetje/nee. Ook hebben ze allemaal een uitleg gegeven waarom ze voor dat antwoord hebben gekozen.

61 mensen vulden 'Ja' in. De uitleg daarbij was:

- Het treft iedereen en het loopt nu al uit de hand: we moeten nu iets doen.
- De zeespiegelstijging, de hittegolven, droogtes en overstromingen nemen toe.
- Ik maak mij zorgen over de toekomst van mijn kinderen en kleinkinderen.
- In Nederland zijn we nu bezig, maar in de rest van de wereld lijkt het nog niet zo hard te gaan.
- Om de planeet leefbaar te houden is er nu actie nodig.

10 mensen vulden 'een beetje' in. De uitleg daarbij was:

- Ik maak mij zorgen om de kosten.
- Ik weet niet of wat wij als huiseigenaren doen voldoende is om het te veranderen.

53 mensen vulden 'Nee' in. De uitleg daarbij was:

- Zolang agressors blijven oorlog voeren heeft het niet veel zin om je druk te maken over klimaatverandering: er zijn genoeg andere zaken om ons zorgen om te maken.
- Het klimaat verandert continu en dat is niet te temmen door de mensheid.
- We doen wat in onze mogelijkheden ligt.
- Nee, zeker niet. Allemaal onzin, zit in het hoofd van gekken. Is het verdwijnen van de ijstijd ook mijn schuld, dacht het niet.
- Nee dit fenomeen is al jaren aan de gang.
- Het is een druppel op een gloeiende plaat om te denken dat wij in Nederland alles kunnen veranderen.

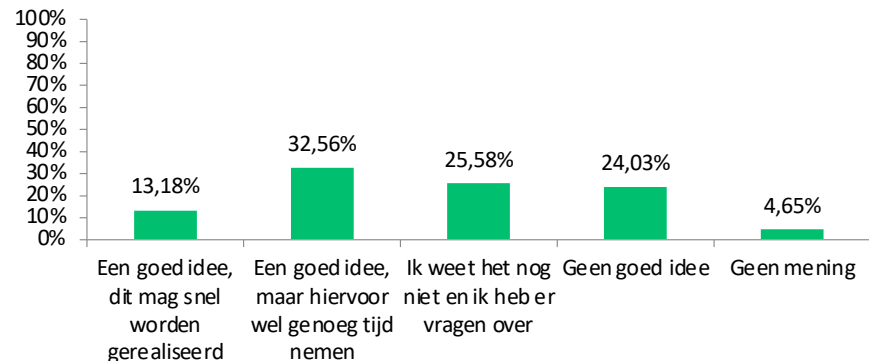

Wij.Doen.Groen.

Samen naar een duurzaam Nissewaard

Wat vinden bewoners van het 'van het aardgas af' gaan? (Heenvliet)

Hoe denkt u erover dat uw dorpskern
overgaat op duurzaam verwarmen
zonder aardgas?

Wij.Doen.Groen.
Samen naar een duurzaam Nissewaard

Wat vinden bewoners van het ‘van het aardgas af’ gaan? (Heenvliet)

Bij de vraag konden bewoners een toelichting geven. We hebben deze samengevat tot vier onderwerpen.

1. Betaalbaarheid

Het is belangrijk dat de transitie betaalbaar is, en men maakt zich hier zorgen over. Bewoners geven aan het geld niet te hebben of het uit te willen/moeten geven aan andere zaken. Daarnaast is het belangrijk dat er goede subsidiemogelijkheden komen en dat de gemeente ook zelf duidelijk maakt wat er wordt geïnvesteerd.

2. Een haalbaar proces

Daarnaast wordt veel genoemd dat het belangrijk is om de tijd te nemen. Men is bang dat door de landelijke en Europese druk er nu overhaast wordt besloten. Veel onderzoeken en ontwikkelingen zijn nog gaande en bewoners geven aan dat het belangrijk is de tijd te nemen om dit af te wachten. Vooraan willen lopen kent ook risico's. Er wordt bijvoorbeeld verwezen naar de salderingsregeling. Maar ook de ontwikkeling van waterstof wordt vaak genoemd. Gedegen onderzoek staat voor veel bewoners hoog in het vaandel. De voor- en nadelen moeten goed worden afgewogen. Ook in het grotere plaatje.

3. Eigen keus maken

Hierbij gaat het over óf men de woning wel wil verduurzamen, maar ook wanneer en op welke manier. Er zijn bewoners bang voor een monopolypositie van grote bedrijven. Daarnaast heerst het gevoel dat de transitie nu wordt opgelegd, terwijl de bewoners aan de slag moeten.

4. Communicatie die open is

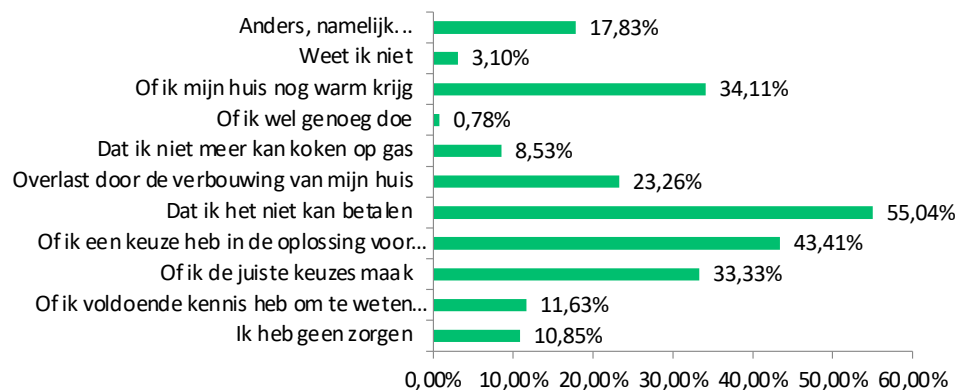
Er zijn nog veel vragen. Bewoners geven aan dat er nog veel onduidelijk is en dat zij daarom soms ook geen mening kunnen vormen of weten waar te beginnen. Goede informatie en communicatie vanuit de gemeente kan hierin een belangrijke rol spelen. Bewoners die het geen goed idee vinden om van het aardgas af te gaan, twijfelen ook over de nut en noodzaak van de transitie. Daar tegenover staan mensen die het wel een goed idee vinden en zeggen dat het belangrijk is om snel te starten om de klimaatverandering verder tegen te gaan.

Welke zorgen hebben bewoners over ‘van het aardgas af’ gaan? (Heenvliet)

Wij.Doen.Groen.
Samen naar een duurzaam Nissewaard

Welke zorgen heeft u bij het van het aardgas afgaan van uw woning of pand?(meerdere antwoorden mogelijk)

Anders, namelijk:

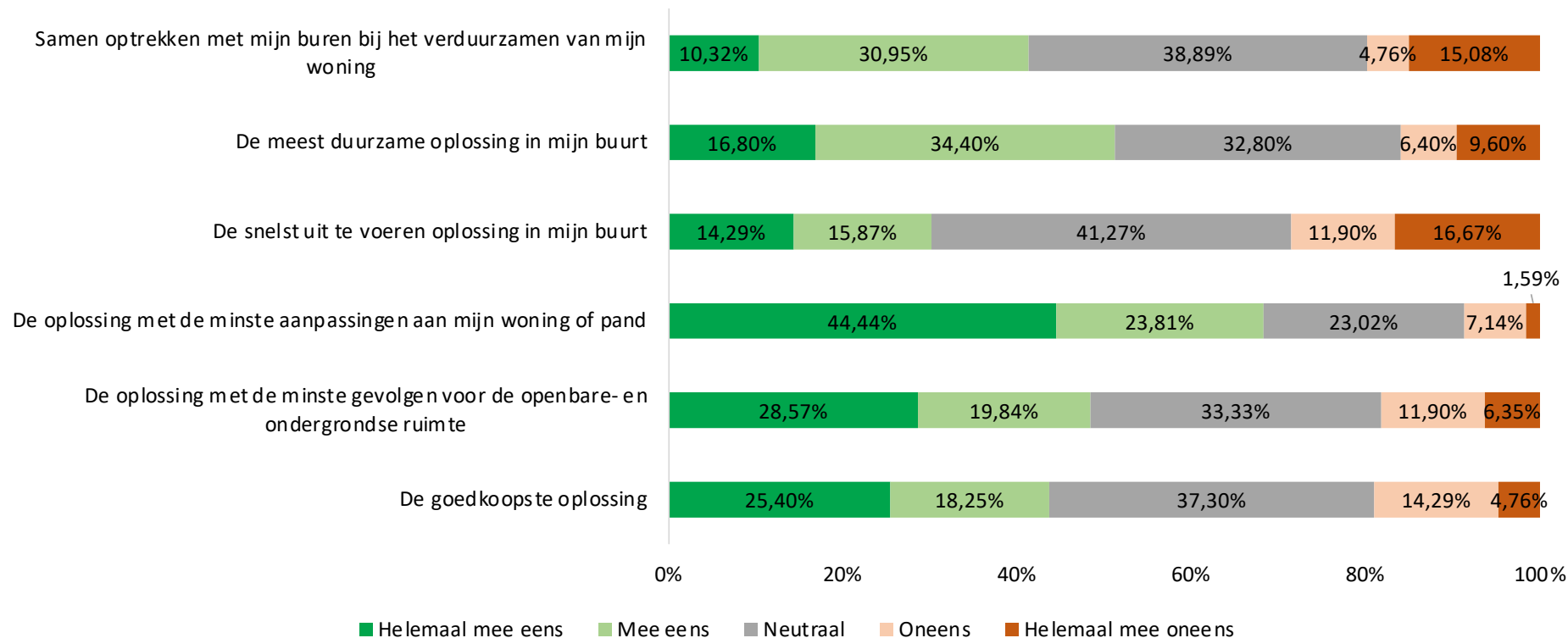
- Wat bedragen de kosten en wie gaat dit betalen?
- Industriële installaties en de elektronische infrastructuur is niet op oorde. En duur.
- Isolatiemaatregelen blijken tot nu niet altijd even makkelijk (meer kosten, bij poging tot isolatie)
- Dit gaan we niet doen.
- Ik ben al van het gas af.
- Dat we in Nederland nu veel te veel geld uit gaan geven aan technologie die over een jaar of 15 vele malen betaalbaarder zal zijn. Wij willen voorop lopen, dat is mooi, maar niet ten koste van de burgers.
- Genoeg fase - stroom voor inductie koken bijv.
- Dat ik het niet wil en kan betalen.
- Tijdspad.
- Dat ik niet verplicht wil worden, en dat er veel meer mogelijkheden zijn.
- Geen controle eigen warmtenet - afhankelijkheid – investeringen.
- Afhankelijk worden van 1 bron die de overheid duur zal maken
- Het plan van de gemeente is mij nog onbekend.
- Terug verdienen tijd van investering.
- Ik heb geen ruimte voor een warmtepomp .
- Wat gaat het kosten?
- De beperkende maatregelen bij een rijksmonument.
- Ik moet een nieuwe installatie laten plaatsen om op te koken.

Wij.Doen.Groen.

Samen naar een duurzaam Nissewaard

Waar zijn bewoners het mee eens of mee oneens? (Heenvliet)

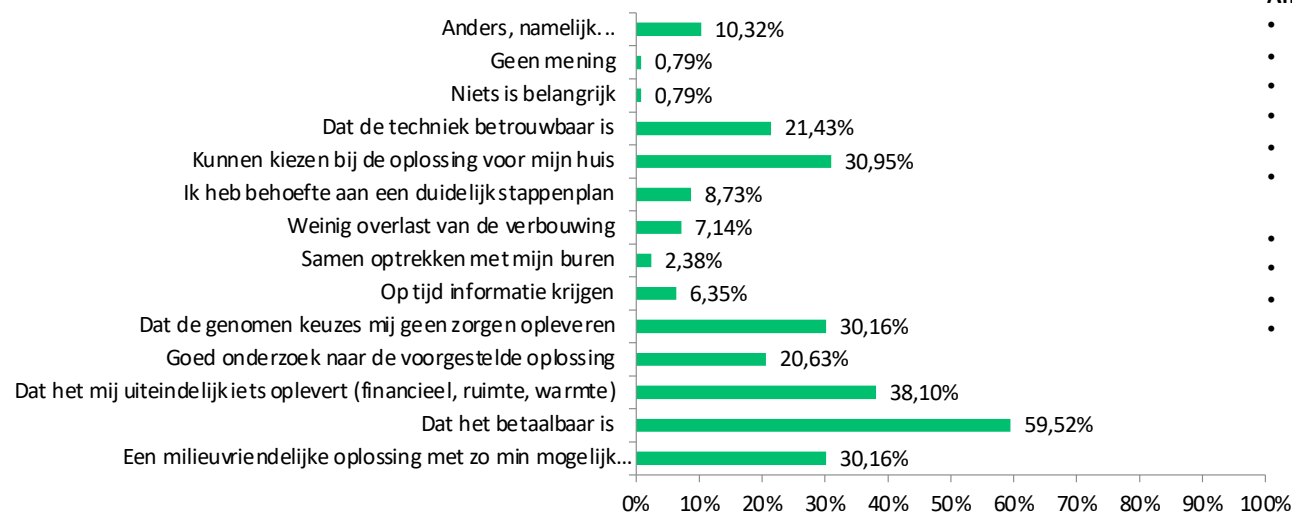

Wij.Doen.Groen.
Samen naar een duurzaam Nissewaard

Aan welke eisen moet de warmteoplossing voldoen? (Heenvliet)

Wat vindt u het belangrijkste aan de warmteoplossing voor uw woning of pand? (maximaal 3 antwoorden mogelijk)

Anders, namelijk:

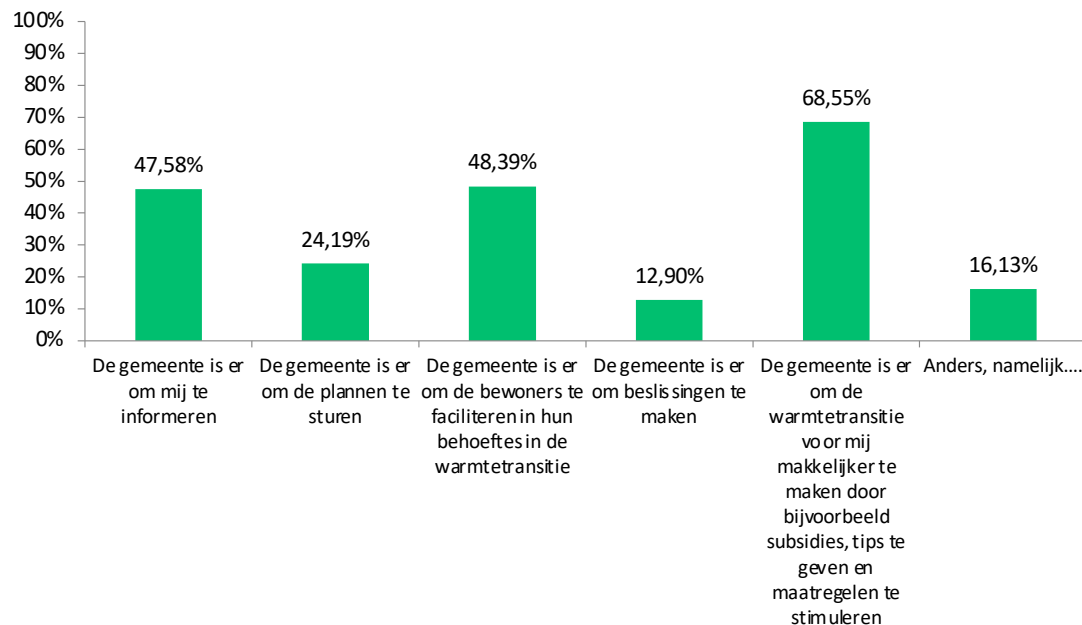
- Betrouwbare informatie
- Niet opdringen, laat mij met rust.
- Ik betaal niets.
- Mogelijkheid om niet mee te doen
- Ik wil dit gewoon niet.
- betaalbaar, goed onderzoek, op tijd informatie, duidelijke stappen, kunnen kiezen.
- We gaan veel te snel - er is niet een naar waterstof gekeken.
- Ik wil helemaal geen verandering
- Keuze om gas te houden
- Dat er later geen extra kosten worden doorberekend of komen

Wij.Doen.Groen.

Samen naar een duurzaam Nissewaard

Welke rol moet de gemeente pakken in de warmtetransitie? (Heenvliet)

Anders, namelijk:

- Als ik verplicht wordt, mag ik hopen op een betaalbare oplossing.
- Waar nodig het verlenen van vergunningen snel en efficiënt te laten verlopen.
- Wat jullie rol is en niet mijn leven te bepalen.
- De energie transitie is een farce.
- De gemeente besluit niet voor mij. Dit is een vrij land. Ik beslis zelf. Gas blijft.
- Vooral ook samenwerken met de woningbouwvereniging denk ik.
- Val er iemand anders mee lastig.
- Persoonlijk, niet geïnteresseerd. Te oud om te willen veranderen
- Een raamwerk neer te zetten met keuze tussen verschillende opties.
- De gemeente wil mij dwingen dingen te doen waar ik niet achter sta
- Zich niet met persoonlijke keuzes te bemoeien.
- Voor behoud van goedkoop aardgas te ijveren!
- De gemeente dient zeker 2 mogelijkheden aan te bieden om je woning te verwarmen. En zeker niets te verplichten. Laat het aan Stedin over.
- alleen de openbare ruimte veilig houden.
- Als het toch verplicht wordt dan betaalt de gemeente.
- Moet zich met hun eigen zaken bemoeien.
- Komt niets van de grond.
- Gemeente legt dingen op.

Advies dat bewoners geven aan de gemeente (Heenvliet)

Belangrijke onderwerpen die worden genoemd zijn:

- Neem de tijd: geen overhaaste beslissingen nemen en denken aan het grote geheel.
- Onderzoek: doe goed en gedegen onderzoek naar diverse alternatieven. Sluit hierbij niks op voorhand uit.
- Planning en proces: schets een duidelijk proces dat voor bewoners te volgen is.
- Luisteren: bewoners moeten dalijk aan de slag. Neem hun zorgen en ideeën serieus. Maak een gezamenlijke aanpak.
- Maatwerk: niet iedereen is in de gelegenheid om mee te kunnen of willen doen. Houdt hier rekening mee.
- Financiering: denk na over kosten versus baten en zorg dat het voor bewoners betaalbaar is om mee te kunnen doen. Denk ook aan bijvoorbeeld minima.
- Visie: denk goed na over het lange termijn doel en de stappen die te zetten zijn.
- Pak je rol als gemeente in het gehele proces.
- Betrouwbaar: zorg voor een betrouwbare oplossing.
- Wachten: we hoeven als gemeente niet de eerste te zijn.
- Informatie en communicatie: het is de rol van de gemeente om te zorgen dat het begrijpelijk wordt bij bewoners.
- Keuzevrijheid: Bewoners willen graag autonoom beslissingen kunnen maken over of, hoe en wanneer.
- Karakteristiek dorp: houdt rekening met het dorpsgezicht en de mogelijkheden bij rijksmonumenten.

Manieren waarop de bewoner informatie wil krijgen (Heenvliet)

Wij.Doen.Groen.
Samen naar een duurzaam Nissewaard

- Internet
- Media (zoals tv)
- Via de woningbouwvereniging
- Via de gemeente
- Zelfstudie
- Google
- Sociale contacten
- Informatie inwinnen bij leveranciers geeft vaak een vertekend beeld, vanwege de andere belangen.
- Vereniging Eigen Huis
- Nog nergens
- Specialisten die mijn specifieke situatie hebben onderzocht en experts
- Tijdschriften, krant